

Slovenija izhaja vsaki teden dvakrat, in sicer vsaki torek in petek. Predplačuje se za celo leto v založnici v Ljubljani 7 gold., za polleta 3 gold. in 1/2, za ene kvatre 1 gold. in 45 kr. Za celoletno pošiljanje na dom v Ljubljani se odrahaše še 1/2 gold. Za po pošti pošiljano Slovenijo je celoletno plačilo 8 gold., polletno 4 gold., za ene kvatre 2 gold.

Sedajno stanje cirkve.

(Dalje.)

II.

To pričajo tudi sv. Hieronim, sv. Cyprian in sam zbor Kartagenski 4., in kar je naj imenitnejši, de zbor duhovništvu ne samo glas posvetovavni, temuč glas rasodivni (entscheidend) podeli in pripiše: „*alioquin irrita est sententia episcopi, nisi Clericorum sententia confirmetur.*“ Da so se v prvih časih naše cirkve pri opravljenju cerkvenih zadev tudi svetjani (Laien) vdeležili in kako daleč vdeležili, pokažejo svete bukve in cerkveni spisatelji; poglej: apost. dj. 21, 27; I. Kor. 5; 1; II. Kor. 2, 5; sv. Cyprian v listi 17. in 34. Res je, da se v poznejših stoletjih duhovniki in svetjani niso pri cerkvenim opravljenju več vdeležili iz uzrokov le malo hvale vrednih str. 26; — alj sedajne okolnosti in potrebe oistro tirjajo, da se stara navada spel oživi in usede; zraven ustavnih držav ne bo dolgo stalo samovladarstvo v cirkvi. Ravno tisto duhovno vrenje in gibanje, ktero se pokazuje v državi, pokazuje se tudi v cirkvi. Tam hoče vsaki v vsih javnih zadevah kako besedo pregovoriti; ustavni in demokratični duh je prešinel narode; samovlade so nemogoče. Čisto samovladarsko opravljenje cerkvenih zadev je skoz in skoz proti duhu sedajnega časa, in je zraven vstavnega in demokratičnega življenja v državi le tedaj mogoče in stalno (haltbar), ako ves omikani del ljudstva od cirkve odpade, alj pa se v popolno mlačnost zastran vere in cirkve pogrezne“ str. 26. 27.

Sedaj na temu stoji, zbere, in najprej škofiske zbere, tako sestaviti in jim toliko delavnosti in oblasti podeliti, da se, kakor v prvih stoletjih, celo duhovništvo in ljudstvo pri cerkvenih rečih živo in tesno vdeleži, in da se vse znamenitne duševne moči celega okraja oživijo, in se za blagor sv. cirkve krepko potegnejo. —

Škofam ni se bati, str. 27, da bi se sedaj ne bil tak dober cerkveni duh, kakor je bil v prvih dobah kersanskih; alj, da se sedaj duhovništvu in ljudstvu tak upliv (Einfluss) v cerkveno opravljenje dovoljiti ne more; na to pravi H. takole: „Naj viši pastirji zaupanje imajo in zaupanje pokažejo; dober duh, če ravno tudi odpor najde, bode zmagal; v najhujšim primerleju ima škof ja pravico, zbor razpustiti, in svoje poterjenje odreči.“ Tudi ob času sv. Cypriana vidimo dosti pri duhovništvu in ljudstvu tistih slabost in pogreškov, ktere sedaj pri nas vidimo; vendar je stal sv. Cyprian za to, da se pri cerkvenemu opravljenju ima škof z svojim duhovništvom in ljudstvom vdeležiti. —

Proti takej uravnavi škofiskih zborov se pokaže, dobro vemo, na knjigo papeža Benedikta XIV. de Synodo Diöcesana. Alj Benedikt ni previdel naše čase, naše razmere in potrebe; on je pisal od uravnave zborov z obzirami na svojo dobo: „jas sim prepričan, str. 31. da bi Benedikt, ki bi sedaj živel, in neprestrano pogledal v sedajno stanje, da bi sedaj vsedruge knjigo spisal de synodo Diöcesana. Pa kaj; mi nepotrebujemo nobene nove knjige: „salus ecclesiae summa lex esto“ blagor cirkve bodi najviši pravilo.“ —

Glavna potreba je ta, da bi se v cirkvi zbudila in napravila neka silna moč; ta pa ni samo pri škofih, alj pri nekterih njegovih svetovavcih, alj pri nekterih bogoslovcih, — ona je v celej cirkvi: v celim duhovništvu in v celim vernim ljudstvu. Na tej podlagi se morajo škofiski zbori poklicati in uravnati. Sedaj se dalej vpraša, str. 32, na ktere reči se pa stegne oblast takih zborov; kaj morejo in smejo škof, duhovništvo in ljudstvo pretresovati, razodevati in sklepotati? Gosp. H. na str. 32 itd. izroči takim zborom sledeče točke: Zbori imajo:

1. bdeti ali paziti (kontrola imeti), da se uravnava škofiska dobro vede, da se brez dogovora nič novega ne napravi ali vsili; k temu je večbart posebno v posamesnih, drobnih rečih očitnih prič treba;
2. se truditi in skerbeti za primerno in postojno izobraženje duhovništva;
3. ustavljati na duhovne urade in dostojnosti, prvo oblast pri tej reči ima sicer škof, pa tudi duhovništvo in ljudstvo ima kej pregovoriti;
4. sestaviti duhovne sodništva; ktere bi slabe duhovnike pred se tirjale, izpraševale in obsodevale;
5. kaznovati tiste, ktiri se uperajo proti duhovnim postavam, zlasti duhovnike;
6. ustanoviti način, kako bi se moglo v okom priti prestopkam javne uravnosti (Sittlichkeit), pomoti očitne božje službe, napadenju duhovnikov in njegovih opravil;
7. preudariti, kako bi se dala mladež h kersanskemu nauku zadržati;
8. opravljati cirkveno premoženje;
9. premisliti, na ktero vižo bi se mogla ljubezen in gorečnost do kersanstva in cirkve pri ljudstvu, zlasti pri duhovništvu vžgati in oživiti. Vse to in še več drugih važnih reči le samo v zgoraj izrečnim omislu vredjen zbor vsestrano presoditi in srečno dogotoviti zamore; „pri takih zborah, veli H. na sr. 42, se bo razjasnila in občutila sedajna naloga cirkve; pri uzajemnosti se bo zbudil duh uzajemnosti, pri gorečnosti se bo gorečnost unela, nadušeni govorniki bojo nadušenje vžgali, svete opravile bojo duše očistile, in uzajemni sklepi bojo zjediniili vse moči k temu, kar je povsod potrebno.“ —

Na str. 43. pristopi gosp. H. na to vprašanje, kako bi zamogla cirkva svojo imenitno nalogo srečno izpelati, kako bi zamogla pravo kersanstvo zbuditi in uterditi v sedajnih okolšinah in potrebah. Zraven, da se ona krepko povzdigne, in znotraj ponovi in oživi, je še treba:

1. gledati na odgojenje mladine.

H. misli; da mora duhovništvo to važno delo z večjo ljubezju in z večim trudam, kot dozda, opravlati, in si priskerbeti tiste lastnosti in tisto gorečnost, ki so k temu opravilu potrebne. Pa vendar duhovniki sami ne morejo v šolah vse dognati, temuč treba je, da tudi učitelji se pri tem delu živo in krepko vdeležijo. Cirkva toraj mora skerbeti, da bojo učitelji pravi in verni kristjani; in da bojo tudi za svoj potreben in primern živež oskerbleni. H. pravi, da cerkveno premoženje na kersanske učitele obrniti ni proti, temuč po volji darccev in zakladitelev (Geber und Stifter).

Posebno priporoči duhovnikom, učitele ne kot svoje suzne hlapce; ampak kot svoje sodelavce imeti, jih spoštovati in ljubiti. Miniške šole H. iz več uzrokov zaverže; str. 47. —

Pri kersanskim odgojenju ima cirkva na trojne sorte ljudi posebno paziti: a) na otroke bornih, sirote in uravno (sittlich) zapuščene in zanemarene otroke; b) na žensko mladino, iz ktere zrastejo matere in gospodinje; c) na že bolj odraščeno mladino postavim na gimnazijah, na licealnih in drugih višjih šolah. Na str. 50 H. veli: „Da se v srednjih in viših stanih mnogokrat tak malo kersanske vere, in tak malo ljubezni k cirkvi najde, ima svoj glavni uzrok v tem, da so oni v svojej mladosti dro z katehizmam mučeni, nikolj pa k pravemu poznanju kersanstva in cirkve uvedeni bili; da nikolj tisto v njej počivajočo modrost, moč in tolažbo spoznali in občutili niso; in da so v svojej mladosti v hišo božjo dro pelani bli, nikolj pa v njej prebudenja; nikolj primernege opravila, nikolj povzdignjenja niso našli, temuč le dolg čas imeli. Kar toraj navk Kristusa in njegove cirkve niso poznali, in ljubezni do Kristusa in cirkve niso imeli, so se dali od vsakiga posmehovavca in njegove puhle modrosti hitro motiti in vkaniti.“ — Tudi na rodovine (Familie) mora cirkva svojo pozornost obrniti; tudi rodovinsko življenje mora postati vse drugače; kersanstvo in cirkva morate tudi rodovino preširiti, ako čemo pričakati novo življenje v cirkvi. —

(Dalje sledi.)

Austrijsko Cesarstvo.

Slovenska dežela.

Celovec 24. Septembra 1849. Še nekterih dni, in novo šolsko leto se bode začelo; kaj bode kej leto 1850 nam Koroškim Slovincem doneslo? Bojim se, da ne bode za nas še hujši, še žalostnejši kot lani. Minulo leto je nadepolni Slovence, gosp. Anton Janežič, 90 učencem — Slovincem in Nemcem — z velikim pridam, in z občno pohvalo slovenski jezik učil; kaj bo pa letas? Ministerstvo je naukazalo, vse stolice na Celovskih šolah s učniki Benediktinarskiga reda oskersbeti. Že za druge predmete zmanjujejo učeni; tako bo namesti gosp. Placida Javornika stolni kaplan g. Balant Müller, dohtar bogoslovstva, rojen in svojemu narodu zvest Slovenec, na bogoslovskim učilišču sveto pismo st. z., iztočne jezike, in staroznanstvo učil. Kaj bode z slovenskim jezikom? Upali smo na gosp. Karlna Robidata; alj ravno smo zaslišali žalosten glas, da je njemu naročeno, vse svoje sile na naravoslovje obrniti, in se ne v druge predmete vtikati, in tako svojo težko butaro še pomnožiti; tak je tudi lete jedini naš up šel po vodi! Nemila osoda! Alj ni verlega in serčnega Slovenca v Beču, kteri bi gosp. ministru nauka povedal, da je na Koroškim več kot 112,000 Slovincov, kterim se mora ne samo jeden, temuč dva učeni slovensčine poskerbeti; alj ga ni Slovenca, kteri bi povedal na pravim mestu, da je začasni odbor deželnege zboru na predlog in podporo g. dohtarja Rulica že lani ministerstvu živo potrebo slovenske stolice v Celovcu razložil in za učeni prosil; alj ga ni vlastenca, kteri bi znal ministra naprositi, da naj zapove prelato, tudi dva učeni za slovensino — nemškim in slovenskim Korošcem koristno in po-

trebno — na svoje stroške poskerbeti? — Ime takega vlastenca bi slovelo in se med zvezde kovalo. Ako se iskreni Slovenci, in drugi slavjanski brati za nas borne Korošce krepko ne potegnejo, bomo gotovo prepadli: „Die Lehrkräfte werden nicht ausreichen,“ und „die Bewerber um die neuen Stellen haben ihre Sprachkenntnisse nur mehr anzuführen;“ po tem pa z Bogam slovenščina! Brati na jugu in proti severju, alj se vam ne smilimo? Brati zaženite svoj gromoviti glas za svoje mile umirajoče brate slovenske!!! —

Kakor nam „Klagenfurter-Zeitung“ oznani, se bojo morali šolski pripravniki po ukazu vis. ministerstva nauka od 13. Julija t. l. št. 4829 zanaprej dve leti učiti, da si temeljno in obširno izurjenje v vsih zapovedanih predmetih priskerbe. K zapovedanim predmetam se mora po državnih in duhovnih postavah za Slovenske pripravnike tudi šteti materni to je: slovenski jezik. Kaj pomaga, če slovenski učitelj ima vse nebeske in pozemlske znanosti, če govori in uči, kot sam angele božji, kaj pomaga, ako mu majnka znanost slovenskega jezika, ako govori in uči v jeziku šolske mladine neznanim in ptujim?! Že je blo v „Sloveniji“ večbart izrečeno in potoženo, da se v Celovskih šolah na jednakorpravne Slovence čisto nič ne gleda, da so letas šolski pripravniki po 10 učitelah v 20 predmetih se podučevali, da pa od slovenskih čerk, od slovenske slovnice, od slovenskih pisem ni blo duha ne sluha, — za božjo voljo! alj bode ta nepostavna, v nebo vpijoča krivica še za naprej terpela? Alj se bojo prirojene in svete pravice Slovencev, alj se bojo svetne in duhovne postave tak gerdo in nesramno z nogami teptale in to vse v tistim kraju, kjer so najperve in najviše šolske oblasti? Z nadopolnim in mirnim srcem gledamo na našega previsokega in premilostliviha knezoškofa, kateri so se že pri več priložnostih vkazali kot zvest sin velike matere Slavije: predober oče in skerbljiv pastir svojih milih slovenskih otrok in ovčic gotovo ne bojo pozabili in zapustili; oni bojo slovenskim otrokam slovenski navk, slovenskim ovčicam naravno, slovensko pašo oskerbeli! —

Dragi prijatelj v Istrii! takih modrijanov in zijakov, kakšnega si ti nasledil na nekemu uradniku koroško-nemškega rodu, takih imamo mi na Koroškem žalibože! na koše. Ne gre nam v glavo, kaj taki gospodi mislijo: utajiti Slovence na Koroškem ne morejo sedaj več, ker je sam minister pravice javno in uradno izrekel, da so tretjina obljudenja na Koroškem Slovenci; — požerli nas ja tudi ne bojo, ker bi jim 120 slovenskih far z 112,059 dušami gotovo še tako širok in terd želodec preveč obtežilo; — ponemčili nas tudi ne bojo, ker je svitli Cesar vsim narodam zagotovil narodnost in jezik, in ker Slovenci globoko občutijo, kaj so jim donesle nemške šole in nemške pisarnice; siti so jih do gerla.

Svečan.

Iz Perave zunaj Belaka 24. Septembra 1849. 23. t. m. se je tudi v Belaku na Koroškem premaga rakovsko-ruske armade nad madjarskimi insurgenti s veliko svečanostjo obhajala. Zjutraj en malo pred devetmi se zasliši, kakor ob narvečim godu soglasje zvonov iz prekrasniga mestniga zvonika, ki zastran visokosti še Celovskiga za pol sežnja preseže — topovi grome da se skoro zemlja giblje, in zdaj pristopajo v bladodanski obleki: tukajšni občeljubljeni kresijski poglavar s vsimi uradniki, katirimu slovesnemu redu se je tudi več častitih mestjanov pridružilo, in gredo memo mestjanskiga kora, ki je na starim mestu pod orožjem stal, v cerkvo, kjer so mestni g. tehant Lavrenc Kolienc s dvema postrežnikama veliko sv. mašo Vsigamogočnemu darovali. Pri poglavitnih delih sv. meše je mestjanski kor prav po junaško navadne salve dajal, katirim so vsakokrat tudi

topovi prav krepko odgovorili. Po s zahvalno pesmijo dokončani b. službi, pri kateri so bili tudi v Belaku stoječi vojaki Prohaskiga regimenta pričujoči, se poda goromenjena častita versta iz cerkve, in obakrat ki je memo mestj. kora šla, je turška muzika narodno pesem jigrala. Potem je mestj. kor s muziko poglavitniši ulice mesta prehodil, in s tem je bila predpoldanska svečanost končana. Zvečer je v mestnim kazališču igraška družba Ludevita Švarca zadnokrat „Vtečenca“ der Deserteur jigrala. Tako je minula Belačanam hvalosvečanost nadonosne premage na Ogerskim!

Ni mi mogoče pri tej priložnosti zamolčati, koliko so (v Sloveniji že večkrat omenjene) Teržaške šolske knige, tudi na Koroškem koristi prinesle. Narbolj očevidno so to dokazale šolske skušbe na Dravi v Rožiški in v Ločah in Štabnu v Belaški dehantii. Tako gladko in živo so otroci govorili, da jih je bilo kaj veselo poslušati; brez vsiga spotikleja in neprestrašeno so pravili ravnala alj pravila za zlogiranje — kaj pika, vejica itd. med besedami pomeni, in kdaj se imajo take razločivne znamenja postavljati. Dobro iz glave so vedili praviti tudi plemena besedi, sklanjati, pregibati itd. in vse to po slovensko in nemško. Otroci sami so bili svojga materinskiga jezika tako veseli, da jim je to vsaki že na obrazu poznati mogel. Prepričal se je vsaki, ki je pred in zdaj šolske skušbe slišal, da se je v v gor imenovanih učivnicah skoz pol leta s Slovenščino več, kakor pred skoz 2 — 4 leta s nemščino opravilo. Res je, kar je en majhin fantiček v Štabnu pri skušbi iz Teržaškiga Abecednika na 30 strani prav razumlivo bral:

Brez glave storjena,

Je rada skažena. —

Kje je tedaj kaj glave, kader se slovenskim otrokam že pri prvih čerkicah po nemško slovenska bistra glavica odbije, in jim posiloma nemške postavljati jame, — pred de se jim prav postavi, so se že skoro navadili brez glave biti?! —

Dragi rodoljubi! pripomagajmo, vsaki po svoji moči učiteljam in učencam potrebnih knjig, in kmalo se bomo pri šolski mladosti obilniši omike in prosvete razveselili, kakor smo je dozdej s slovensko mladostjo od nemščine dočakali!? Kmalo bomo kakiga učenca alj učenko pred nemškutarske godernače postaviti in jim reči zamogli: Kader ne bote kakor toti mali, za vas ne bo zveličanja. — Kmalo se bojo taki, ki samo le zavolj lastne lenobe slovenski jezik kakor roh preklinjajo, prepričali, da se more slovenski jezik dro pred, kakor v 100 alj 50 letih tako omikati, de bo za uradni jezik spodoben, po tem gotovo ne bodo več tako bedasto kvarili, da po celim Kranjskim nista dva uradnika za dobiti, ki bi po slovensko pisati znala! — Dragi Krajnci, slovenski brati! pošlite nam kmalo več iztisov v Novicah oznanjeniga „Malliga Blažeta“! Za Belak vam za prodajavca prav pošteniga bukveveza in knjigokupeca Sigmunda Poznika priporočim. Bukvari! pošlite mu več slov. molitvenih knjig, zakaj zlo se pri njemu po njih praša; vi pa na njemu tudi zvestiga človeka najdete alj pustite ga zraven vas tudi živeti!? —

Slovenci! s zjedinjeno močjo!

Hervaška in serbska dežela.

Vladar Boznije je naznanil austr. ministertvu, de bozniški puntarji mende orožje iz Hervaškiga dobivajo. Bansko svetovavstvo je potem sprejelo iz Dunaja ukaz, tega se prepričati, in ako bi resnično bilo, oestro čuti, de za čas puntanja v Boznii se orožje čez mejo tje ne pošilja.

Ban je vse uradnike trojedniga kraljestva službe pri narodni straži oprostil.

Oddelik banskiga svetovavstva za javni poduk je predložil, de naj bi se občino koristne družbe v Zagrebu: Museum, Matica, Čitaona in kmetijsko društvo v edin domo-

rodni zbor zedinile, kir to bi bilo za občni prid posebna podpora.

Austrijska dežela.

Ukaz zastran odveze zemljiš na Krajnskim.

(Dalje.)

B. Dela. §. 31. Tlaka se mora rajtati po tretinu tiste cene za delavni dan z roko ali z živino, ktera je v katastru za sosesko odločena. — §. 32. Vrednost merjene, se pravi tlake za gotovo znamenito delo, se mora ceniti. K taki se šteje tlaka posameznih, ali cele soseske za obdelovanje polja, za vožnjo dery itd. Cenitev se godi po katastralni cenii dela z roko ali z volmi. Zneski se razdele pri občni tlaki med srenjike, kakor je tlaka v 10 letih pred letam 1845 razdeljena bila. — §. 33. Pri prerajtovanju čistiga dohodka iz tlake velja §. 14. Nasprotno odrajtvalo, ki se ima odločiti, se ne sme vikši odvzeti kot je polovica izrajtane vrednosti tlake. — §. 34. Kjer je tlaka po pogodbah že odpravljena (abolirana), ali bi pred 7. kim. 1848 odpravljena biti imela, se povračilo ne prerajtuje, razun ko bi pogojeno povračilo manjši bilo od prerajtaniga, in podložni bi prerajtovanje želil. — §. 35. Ako pogodba odpravljena uradno poterjena ni, se ima za neveljavno spoznati, razun če bi nekoliko že izpolnena bila. — §. 36. Ako so take pogodbe le nekoliko izpolncne, naj se prerajta ostank tlake, ki še odpravljen ni, po patentu 4. sušca t. l. in temu ukazu, ali pa, če bi manji povračilo kazalo, po vodbah pogodbe. — §. 37. Ako je pervinsko delo po pogodbi ali s časama spreobernjeno v darilo v denarjih, pridelkih, ali v delo ki se časno ponovljuje, (ako je reluirano,) naj se odškodovanje prerajta po novim darilu; ako bi po temu višji prišlo, kot po vodbah patenta 4. sušca t. l., naj se pa po teh ravna. — §. 38. Začasno spreobernjenje tlake, se pravi tako od kteriga vsaki lahko vselej odstopiti zamore, se mora po postavi 7. kim. 1848 za odpravljeno imeti, toraj se odškodovanje prerajta brez ozira na to. Zastane darila iz pogodb za odpravljenje (abolicijo) ali spreobernjenje (relucijo) tlake se morajo odrajtati na podlogi pogodb in njih vodil za cenitev. §§. 39. in 40. Od pogodb čez odpravo in spreobernjenje vkupej.

C. Denarske davšine. — §. 41., nespremenljive se vrajtajo kakor so; — §. 42. — spremenljive davšine (laudemi) ki izvirajo iz deželne ustave, iz postave ali podložnosti, se bodo po §. 14. patenta 4. sušca 1848 iz državniga zaklada povračovale. Plača za varstvinno pismo je plača v kancelijo. — §. 43. Ako je zavezan pred 7. kim. 1848 prosil za prepis na podložno zemljiše, mora lavdemi gospodu plačati; ako pozneje, ni nič plačati. — §. 44. Vrednost lavdemij se cenii po 30 letih ov 7. kim. 1848 nazaj, in znesik se izviza iz zemeljskih bukev ali drugih pisem, ali ga morajo ceniti možje po vrednosti zemljiša ob času spremembe posestnika. — §. 45. Ako ni moč ceniti po 30 letih, se mora prerajtati po posebni (ukazani) vizi. — §. 46. Ako je gospod pisma spridil ali vničil, de bi dokazu dohodka lavdemij vbratil, ga kazin doleti. — §§. 47. in 48. Odpušeni petin, in tudi drugi odločki po §. 14. patenta 4. sušca t. l. se morajo odrajtati od lavdemiálniga prevdarka.

IV. odsek. Od zastanih davšin. §. 49. Dolžni morajo od 1. listopada 1847 do 31. kozoperska 1848 zastane, v §§. 3. in 6. postave 7. kim. p. l. odpravljene davšine, brez šestiga dela na leto, poverniti. Prerajtanje se godi po patentu 4. sušca t. l. in temu ukazu. — §. 50. Zastanki davšin, ktere so brez povračila odpravljene, odpadeja brez odškodovanja, razun sodnih taks in plače za zemljiške bukke. — §. 51. Te zapovdi ne veljajo od zastankov davšin, ktere so po §. 6. patenta 4. sušca t. l. odkupljive, in ne

od tacih, ki so čisto privatne baže. Te davšine se morajo cele dajati, doklor niso odkupljene. — §. 52. V §. 49. omenjeni zastanki se morajo celi na enbart, ali v dvanajstih mesečnih delih s cesarskim davkom plačati. Kter koj vse plača, se mu 10 percentov odpusti. — §. 53. Zastran starejših zastavkov pred letam 1848 se bo posebna postava koj dala.

V. odsek. Od prerajtanja dohodka in kapitala odškodovanja. §§. 54. in 55. kažeta na vodbe pat. 4. sušca t. l. — §. 56. Dohodki iz odškodovanja gredo prejemnikom od 1. listopada 1848, in se plačujejo v kase ki so za cesarski davk odločene. — §. 57. kaže na §. 22. pat. 4. sušca t. l.

VI. odsek. Od izročanja zneskov odškodovanja in odkupa, in od predposojil. — §. 58. Deželni zbor se ima pečati z oskerbljenjem deželniga premoženja za tretin odškodovanja, ki na to pride, in z napravo deželniga isposojiliskiga opravištvava za hitro odvezo dolžnih, in izplačilo prejemnikom. — §. 59. Dokler taciga opravištvava na Krajskim ni, prejmlje država plačila dolžnih in izplačuje prejemnikom po denarnici za odvezo zemljiš v Ljubljani. — §. 60. Prihodki te denarnice so: a) Doneski dolžnih v davske denarnice v navadnih delih davka, b) plačila celiga, ali dela kapitala za odškodovanje, c) odškodovanje za lavdemije iz državniga zaklada, d) predposojila države za deželo po §. 18. patenta 4. sušca t. l., e) predplačila prejemnikom po §. 25. tega patenta, zadnič f) plačila za zastanke davšin. — §. 61. Časnih doneskov (obresti) se dolžni lahko oprosti, ako: a) pred doveršenjem odškodovanskiga opravila dele kapitala odplačuje; ali b) po doveršenju celi kapital, ali tudi dele, tode ne spod 20 gold. plačuje. Plačila, ki se z štev. 20 deliti ne dajo, se vzamejo za časne doneske (obresti). Vse te plačila dolžni nosi v davsko denarnico. Pomanjšanje letnih obrest se le vsake kvatre po izmeri odplačila prerajta. — §. 62. Denarnica za odveze zemljiš vsakimu prejemniku da prejemni list. Za zastanke se bodo posebni nakazi dajali. — §. 63. To se zgodi koj, ko je pismo izročanja od deželniga odbora za odvezo zemljiš poterjeno. — §. 64. Pridobitev plačila od dolžnih se zgodi kot pri ces. davku. — §. 65. Ministerjalni ukaz bo prišel zastran predplačila prejemnikov pred odločbo odškodovanja ali odkupa. — §. 65. Ako dohodki prejemnika niso spisani v rektifikalnih pisanjih, mora spisik sam vložiti. — §. 67. Odbor ta spisik presodi, in predplačilo po §. 25. pat. 4. sušca t. l. nakaže pri denarnici. —

(Dalje sledi.)

Posvetovanje vojskovodjev na Dunaju s cesarjem zastran novih naredb pri c. k. armadi se je pričelo. Armada bode razdeljena v 14 velikih trum, konjiki in pešci v posebne oddelke; en polk artilerije se bo novi napravil, de jih bo 6, in voznništvo se bo artileriji pridjalo. — Na Česko pride armada 50,000 mož pod vodstvom nadvojvoda Albrehta. — 21 bataljonov pride v Vorarlberg pod vodjam knez Schwarzenberg. — Tudi blizo Ptuja se bode mende armada zbrala, h kateri je 18 bataljonov graničarjev že odločenih.

Nj. Veličanstvo so poterdili novo poštno postavo, po kateri se bo vsako pismo oprostiti (frankirati) moglo, in bode s takim štampelnam zaznamvano: plača za pismo bo od pota do 10 mil 3 kr., čez 10 mil 6 kr. za 1 lot; plača od družih reči za vožnjo bo stalno 40 kr., in zraven do 50 mil od vsake pête 1 kr., od 100 mil naprej, za vsako 20to 1 kr. od funta ali od 100 gold. vrednosti. —

Vedno novi slovaški poročniki prihajajo na Dunaj z ravno tistim prošnjami na cesarja, kot jih je „Slovenija“ že naznanila.

Cesar bo do 2. ali 3. kozoperska v Prago in Pilnico šel.

Minister javniga uka je cesarju predložil načert za gimnazialne in realne šole, po kterimu je cesar dovolil te šole voditi.

Za veliko državno posojilo je bilo do konca dne 29. kimovca po celim cesarstvu podpisanih 19, 431, 900 gold.

Zastran oficirskih plačil je cesarju predloženo, de naj bi lajnant po 40 gold., nadlajnant 60 gold. stotnik 80 gold. na mesec; penzionirani lajnant 400 gold. (namestu 200.) nadlajnant 600 gold., stotnik 800 gold. na leto imel. —

Česka in Moravska dežela.

Cesar Ferdinand in njegova supruga sta se iz Inspruka na pot v Prago podala.

Dr. Kurak bo v prihodnim šolskim letu fiziologijo v Pragi v domačim jeziku učil.

V Nar. Novinah (českih) beremo:

„Za svojo dolžnost imam, očitno naznaniti, de zamorem izvižati, de je, v „avstr. korespond.“ razglašeni protokol zbora, ki je bil 18. velk. travna t. l. neki v pričo gosp. Dr. Riegerja pri knezu Čartoryskimu v Parizu, goljliv, in sim pripravljen, ako bi treba bilo, ta moj izrek pred sodbo dopolniti. Zgol občutje pravnosti me k temu naznanilu pripravi. Dr. Gabler.

Ravno te Novine pišejo, de je slavni vojskovodja Knjičanin v Prago priti namenjen bil, alj po želji nekiga naših ministrov je to pot opustil. Nar. Novine zamorejo na vprašanje tega ministra imenovati. Naprej naznanijo v te reči: Že prejšno leto je ban Jelačić nekim českim poslancam izročil, de misli v Prago priti. Letos, ki so sloveči Jugoslavjani Jelačić, Rajačić in Knjičanin na Dunaju združeni, so mnogi v Pragi sklenili, jih vun povabiti, in že se je po Zagrebškim časopisu zvedlo, de je Knjičanin pri volji tje popotvati. Zdaj se Pražčani jamejo pripravlati, junaka spodobno sprejeti. Veselični zbor „Bürger-Ressource“ mu sklene poročnikov naprod poslati, pojedno napraviti i. d., in naroči nekimu poslancu, generala Khevenhüller — kir obsedni stan to zapove — naprositi za privoljenje. Poslanc dobi ljubeznivi in prijazni odgovor. Kmalo pak pride pismo od mestne gosposke na zbor, ktero veli, de se generalu Khevenhülleru za sprejembo Knjičazina pripravljena „demonstracija“ zavolj stana obsede nespodobna zdi, in naj bi se opustila. Dvakrat so se še po 3 tovarši zbora k generalu podali, dovoljenje pridobiti — tode se jim ni dalo. — Pozneje je mestna gosposka pisala še na zbor, de v prvim pismu beseda „demonstracija“ stoji namestu: „ostentacija“. Prihod Knjičanina se je obranil s temu, kir je neka stranka med generala velitelja in med domorodece se vstavila, ktera mu jih kar je moč gerditi skuša.

Pet kmetov iz Vršovic blizo Prage je vojaško sodniše obsodilo za 1 leto k delu v terdnjavi v železih, kir so puše skrivali. Kir ima vsaki družino in delo (eden je 85 let star,) se je kazin premenila v vojaško ječo v železih na 3 mesce.

V Pragi je bilo 28. kimovca, na dan sv. Vencelna, navadno veliko cerkveno praznovanje in semenj.

V Humpolecu na semnju je gosposka jela moške kupčevavce, kateri pōsa niso imeli, za vojašinjto loviti. Tako napčno je razumela novo postavo, de potepuhi, kjer koli so, se imajo na račun soseske v soldate vzeti.

V Znajmu na Moravskim se je strašna prigodba pripetila. Ude neke ženske raztergane so našli na cesti. Mestni pisar, šerer, to slišati s besedami: „Ta je gotovo moja žena“ naglama iz pisarnice vdere, in ko pride do ostankov trupla jih ogledaje poterdi de so od nje. Pravi de hudodelnik je gotovo neki stotnik konjikov in poljski grof, ki je ženo pred zalazoval, in de mora hitro za njim, ga oslediti. Odide, in od slej ga ni bilo nazaj. Dekla poklicana pové de zakonska sta v pre-

piru živela, in de je šerer od odhoda pred že govoril. Kmalo pak tudi dekla pobegne. Tako oba zlo sumljiva izpustiti, kaže malo pazljivost gosposke.

Ogerska in Erdeljska dežela.

Streljanje v Komarnsko terdnjavo se je pričelo, ali kmalo so puntarji ponudbo vdati se s nekimi prošnjami vun poslali. Terdnjava je torej dobljena, in tudi vožnja po Donavi memo nje se je že pričela.

Ruska armada je na poti iz Ogerskiga in Erdeljskiga proti domu. Samo pred Komarni stoji še general Grabbe s 18,000 možmi. V tukajšnjemu taboru je Grabbe veliko pojedno napravil za austr. generala Nugenta in njegove oficirje, in je njim na čast svoje trume razprostil v razkaz.

Puntarska vojskovodja Avlich in Kis sta bila usterljena v Aradu.

Nekdajni madž. minister Csanyi je bil v verigah v Pešt pripeljan, kjer zdaj v podzemeljski ječi prebiva. Major Mak, ki je austr. begun, in tudi pri Madžarih nove izdatbe sumljiv, živi jetaik v Komarnu.

Časopis iz Kronstata (v Erdeljski) piše, de je neki popotnik blizo turškiga mesta Widdin vidil tabor madžarskih begunov, okoli 5000 mož, ki so bili obdani v okrogu od turških vojsakov. Neki paša je pravil, de Košut, Bem, dva Perczelna, Mesaroš, Dembinski in drugi madžarski poglavarji so v terdnjavi Widdin. Orožje madžarskih vojsakov so Turki Austriancam izročili.

Podmaršal Kempen je postavljen za vodja cele austr. gendarmerije.

47 romarjev, ki so se čez Vago pri selu Muresek v Trečinski županii pelali, je utonilo.

Se sliši, de ministerstvo je že sklenilo prihodno razdelitev Ogerske in Erdelske dežele. Erdeljska bo mende 7 okrogov imela.

Ptuje dežele.

Laska. Sv. oče papež je oklic na svoje predrage podložne razglasil, v kterimu napove napravo noviga državniga sveta, ki bo vse postave pred izdatbo pretehteval, in posebniga sveta za denarske reči, kteriga bo papež izvolil iz med mož, od sosesk njemu imenovanih. Tudi deželne svetovavstva so poterjene, kterih ude bo tudi papež izvolil izmed od sosesk priporočenih možov. Za pravno pravnih in kaznovavnih postav bode odbor odločen. K puntarju zapeljanim je zamera podeljena. Oklic papeža je pisan 12. kimovca 1849. Zamera za veliko hujsih puntarjev ne velja. Francoski poročnik pri Rimski vladi, gosp. žl. Korsel je dožel v Rim.

Nadvajvoda Toskanski, ki se je bil čez Terst na Dunaj podal, spet proti domu popotva.

Nemska. Poročniki nekterih nemških deržav se bodo na Dunaju snidili, zavolj vrvnave prihodnosti nemške.

V vasi blizo Frankbroda majnskiga je bil silni pretep med pruskimi in avstrijanskimi, od bavarskih podpiranimi vojsaki zavolj razdražbe pri plesu; dva sta bila neki mertva, mnogi so bili ranjeni. —

V sel Pirmansens je razpertija vstala med vojsaki in drugimi ljudmi v gostivnici, in se je v boj spremenila pri kteremu so nekiga vojsaka ranili. Na to se zbere derhal vojsakov, razsaja, pobija, podira, tepe in rani po drugih sosednih gostivnicah, kar se ji vstavi, in nekiga gledavca, ki je bil oče večih otrok, osmert.

Turska. V Bosni se stan od 13. kim. sem ni kaj spremenil, razun de tudi v taboru puntarjev je kolera jela hudo gospodariti. Puntarji ne odnehajo, vezir pak jim žuga, ako pomoči zadobi, de jih premaga, kolikor mu jih v roke pade, vse alj pobiti, alj vkljenene v Carigrad odpeljati.

Greški otoki. Na otoku Samos novi punt. Prebivavci tega otoka imajo vsakoletni davk 400,000 piastrov plačevati. Vladar otoka je davk vedno povikšal, in letos 2 milijona piastrov tirjal. Na to so se Samoščani spuntali, in s turškimi vojsaki bojevati jeli.

Nepolitiški del.

Kraljevič Marko in vila.

(Serbska narodna pesem.)

(Konec.)

Pa se šarcu zavihti na rame,
Ino zdrja po Miroč-planini.
Vila po verhu leti planine,
Šarec dirja po sredi planine,
Vile ni se viditi ne čuti.
Ali šarec, ko zagleda vilo,
Skače po tri kopja u višino,
In po štiri dobre u napredok.
Urno je dohitil šarec vilo.
Ko se vidi vila u zadregi,
Švigne plaha nebu pod ohlake.
Al je Marko buzdovan *) zavihtil,
Ter mu prosti mah dal, brez bojazni.
Belo vilo med pleča udari,
Jo pobije na zemljico černo,
In začne mahati z buzdovanam.
Prevrtače s desne jo na levo,
Pa jo bije s šestoperom zlatim.
Zakaj si mi, vila, Bog ubij te!
Zakaj pobratima ustrelila?
Daj ti bilje letemu junaku,
Sicer ne odneseš glave svoje.
Al ga začne vila bratimiti:
Bogom brate, kraljeviču Marko!
Višnjim bogom in svetim Jovanom!
Oj, izpusti me v planino živo,
Da nabere po Miroču bilja,
Da zagasnem rane na junaku.
Al je Marko milostiv za boga,
Žalosten je na sercu junaskem,
Vilo izpusti v planino živo.
Bilje bere po planini vila,
Bilje bere, gosto se oglašča:
Zdajci pridem, bogom pobratime!
Zbere vila po Miroču bilja,
In zagasne rane na junaku.
Lepše je Miloša carsko gerlo,
Še je lepše kakor pred je bilo,
In zdraveje serce u junaku,
Še zdraveje, kakor pred je bilo.
Vila odšla je v Miroč-planino,
Odšel Marko s pobratimom svojim,
Odšla na poreško sta planino,
Ino Timok vodo prebrodila
Na Bregovu, na selu velikem,
Pa odidesta v Vidinske kraje.
Al med vilami poveda vila:
Čujete li vile tovaršice?
Ne strelajte po gorah junakov,
Dokler se o kraljeviču Marku,
In o njega bistrem šarcu sliši,
In o njega šestoperu zlatem.
Kaj sim reva od njega terpela:
Ter sim komaj živa še ostala!

Podgorski.

Zernje

za slovensko zgodovino.

Skušnja uči, de se v našim narodu še marsiktero lepo zgodovinsko zernice le od ust do ust izročuje. Tudi se najdejo semtertje stare pisma in druge reči, iz katerih bi se marsikaj dalo v našo domačo zgodovino potkate. Se ve de je posebni poklic zgodovinskiga društva vesele in žalostne prigodke pretečenih in sadanjih časov nabirati in v svoje liste zapisovati, tode v veliko žalost vsih pravih domorodcov se vredništvo ljubljanskih zgodovinskih listov že dalj časa za reči poganja in buri, ktere je ravno toliko mogoče dokazati, kakor de je dan noč ali pa noč dan. Dobro bi bilo tedaj, de bi prijatli mile domovine zgodovinsko blago pridno nabirali, in v enim ali drugim časopisu prihodnjim rodovam ohranjevali. Te misli pred očmi imevši sim tudi jaz nekaj taciga zernja po Gorenškem nabral, kteriga tukaj dragim bravcam Slovenije podam.

Kdor se je svoje dni le količkaj z zgodovino naše domovine pečal, mu je znano, de je gorenško železo in jeklo že v starodavnih časih zlo slovelo in se v unkrajmorske dežele prodajalo. Če pa človeka želja obide, de bi zasledil, v katerim kraji na Gorenškem so prve fužine za železo in jeklo bile, si revše zastonj glavo beli. Pa kdo se bo čudil, če se marsikaj pretečeniga več oslediti ne da? Saj so prihruli barbarski narodi od vsih krajev sveta v slovenske dežele in so pokončali dela naših sprednikov. Desiravno mende tistih go-

renskih fužin, v kterih so že v prestarodavnih časih železo in jeklo kovali, nihče več zasledil ne bo; se najde vendar več krajev, v kterih so bile že pred sto in sto leti fužine.

Med naj starji gorenške fužine se po pravici štejejo tiste, ki so stale pri izvirku Lipnice. Rečica Lipnica pa izvira blizo Vošec, eno uro od Radolice in $\frac{3}{4}$ ure od Kamne gorice. Tukaj je goril tudi plavž. De je pri izvirku Lipnice res plavž stal, nam tole prica. Pervi se v tem kraji še dan današnji najde veliko žlindre in kosci železa, če se kaj koplje. Pred sedmimi leti so dobili ravno tam tudi tri voze rude, ki je bila že za stopljenje pripravljena. Drugič ljudje še dan današnji v tem kraji travnike kažejo, na kterih pravijo, de se je voda za plavž nabirala.

Druge prav stare fužine so bile v Kovnici. Gonila jih je tudi Lipnica kakor une pri Vošcah. Ravno na tistim kraji, kjer so bile nekaj fužine, je zdaj cajnarca gospoda Antona Tomana, terzaskiga kupca in sina rajnikiga gospoda Naceta Tomana. Pred tridesetimi leti so tukaj iz zemlje izkopali hrastov panj, ki je nekaj v kovniških fužinah bil. Ker je bil še dober so ga v sadanji cajnarci porabili. Tukaj še to opomnim, de ima kovniška cajnarca še zdaj pravico z Lipnico poljubno ravnati.

Blizo današnjiga Rožmanoviga mlina v Kosnici pa je bila nekaj cajnarca. Od te cajnarce ni skorej nič družiga več viditi, kakor ravnica, po kteri so rake šle. Pri tej cajnarci so bile berž ko ne tudi ješe za žebje delati. To pričajo voglje in žebli, kteri se tukaj najdejo, če se enmalo v zemljo koplje.

Kovniške fužine in njih zadeve bolj natančno popisati ni lahko mogoče, ker je 1828. leta strasen ogenj pokončal hišo gospoda Naceta Tomana in z njo vred vse pisma, ki so kaj od Kovnice govorile. De so bile pa v Kovnici resnično fužine, nam tudi to prica ker še dan današnji prebivavce tega kraja fužince imenujejo. Tudi se v Rožmanovim mlinu, ki že čez 300 let stoji, od ust do ust izročuje, kje de sta plavž in cajnarca stala.

Kdaj de so se zdaj imenovane fužine začele, se ne da več natančno izvediti. Ustno izročilo pravi, de so bile Kovniške fužine nekaj svete Heme, ktera je tudi v Bohinji fužine imela. Pred 500 leti so slišale te fužine nekim Laham, ki so bili s posestniki sadanjiga Pustiga grada v španovii. Po tim jih je imela baronka Katarina Lambergova. Leta 1550 jim je dal cesar Ferdinand I. fužinski red, ki je imel 36 paragrafov. Za ta red so fužine cesarja prosile, de bi bil enkrat konec prepira, ki so ga fužine z grajšinskimi oskerbniki imele.

Ko so scasama ljudje poprej imenovane fužine zapustili, so se jeli počasi proti sadanji Kamnigoricim pomikati. To se bere v Valvazorjevi Ehre des Herzogthums Krain v I. knjigi na 394. strani. Tako je scasam postala Kamnagorica. Kamnagoriško cerkev, ki je presveti Trojici posvečena, so jeli 1648. leta zidati.

Gruntni kamen je položil prečastiti gospod Miha zlahtni Kumberg, ljubljanski prošt in škof in partibus. 1652. leta je bila ta božja veža dodelana in 14. avgusta 1656 jo je Bibenski škof, prečastitljiv gospod Franc Voccani blagoslovil. Sperviga je imela beneficiate, ki so bili radolški fari podložni. 14. grudnia 1751 pa je bila na farno povišana. Šadanji farovž je bil še le 1760. leta sozidan. Poprej so duhovni v vasi stanovali v hiši, ki ima 34. številko, in kteri še zdaj stari farovž pravijo. 1806. leta so postavili pri cerkvi še mežnarijo, ki je zdaj tudi kaplanija, leta 1845 pa lepo prostorno šolo.

Tudi se pripoveduje, de so bili kdaj v tih krajih strašni gojzdi, kterih ni nihče posekoval. Po tih gojzdi je valenburška (pustograška) gospoda zverino lovila. Primeri se pa eniga dne, de se neki valenburški gospod v temnim gojzdu zgubi, de ni vedil ne naprej ne nazaj. Ko tako semtertje blodi, stori obljubo, de bo na tistim kraji, kjer se je zgubil, kapeleo postavil, če mu bo Bog pomagal, de še enkrat srečno v Valenburg pride. To se zgodi, in grajšak da na ravno tistim kraji, kjer dan današnji kropška farna cerkev stoji, obljubljen kapelco sozidati. Kar Valenburg (zdaj Pusti grad) in njegovo nje bližnjo okoličico zadene, še to le opomnim.

1. Zlahten valenburški rod je že 1354. leta po Kristusovim rajstvu pomerl. Zdaj dobi grajšino Anže vitez Houensberški. V poznejih časih so bili lastniki te grajšine Katzenstein-

ski grofi. Za njimi Lambergarji, in za temi grofi Thurni, kterim se zdaj razvaline tega grada slišijo.

2. Valenburški grad je okoli srede 16. stoletja pogoril, in se od tistiga časa Pusti grad imenuje. Tačas je bil Ambrož grof Thurn njegov gospodar. Od ust do ust se izročuje, de je grof sam grad zažgal. Poglej gospod Tomanove glase domorodne, stran 112.

3. Spredniki današnjih zgornjih Lipničanov so bili po navadi sredniga veka oprode valenburških grajšakov. Berž ko ne so jim že prvi valenburški posestniki nekaj sveta blizo grada dali, de so si hiše in njive naredili. Ti so bili prosti tlake in drugih grajšinskih davšin. Toraj se še zdaj lastinarji imenujejo. Njih dolžnost je bila v Valenburg na strazo hoditi, in ga v nevarnosti braniti, ob času vojske se z gospodam na vojsko podati in če so koga k smerti obsodili, ga na morišče spremiti. To se je zadnjokrat okoli srede 18. stoletja zgodilo, ko je bil neki laški tihotapec (kontrabantar), Dominik po imenu, pri radolškim mostu ob glavo djan. Glavo je s tem zapadel, ker je bil v Mostah nekiga človeka ubil. Pesem od te zgodbe stari ljudje še zdaj pojejo.

Poprej imenovanih lastinarjev je bilo pa 18. Sedemnajst jih je službo opravljalo, eden je bil pa napovedovavec. Napovedovavec pa ni bil zmiram ravno tisti, temuč so se tako verstili, de je vsako leto drugi napovedovavsko službo opravljal. Ta navada se je pri njih do današnjiga dne ohranila. Ti lastinarji imajo namreč še zdaj navado, de je vsako leto eden izmed njih zupan.

Če so bili v gradu na strazi, ali če so v vojsko šli, so imeli sabljo in kopje. Ako so pa kako drugo grajšinsko službo opravljali, je bilo njih orožje palica, ki je bila z železam okovana in je na verhu butico imela. Kopja in palice zdaj ni nobene več najti, ker so jih ljudje v orodje prekovali. Tode še veliko ljudi je živih, ki so jih z lastnimi očmi vidili. Sablje se pa še najdejo. Eno sim jaz pred nekolikimi leti kupil in v ljubljanski muzeum poslal.

Kar gradno strazo zadene, ljudje še dobro pomnijo, de sta vsako noč dva moža na strazi bila. Tudi se ni dolgo, kar se je na pusto graški razvalini še tisto mesto kazalo, kjer sta stražnika stala.

V Kamni gorici na svetiga Matevža dan 1849.

Jernej Uršič m/p.
Fajmošter.

Z m e s.

Angleški časopis „Times“ pripove od s-hoda Cesarja Franc Jožefa s Radeckitam sledeče: Cesar se je častitljivimu vojsaku serčno zahvalil, in ga za prihodni svet in pomoč prosil. — Junaski starček je odgovoril, de je mož nekdajnosti, in ne prav vgodin za potrebe sedajnosti in prihodnosti, ali kakor vselej je vdan svojimu vladarju, in misli, de mu sme moža priporočiti, kterimu vselej vse zaupati zamore. — Od bana Jelaičica je tako živo govoril, — in ravno ban je v sobo stopil, in po svoji lepi viži svoje velikodušne misli razodevati jcl. Z gorečnostjo govori od ustavnne slobode, in s možko zgovornostjo skuša Cesarja oserče ganiti za resnico, de prave sreče za Austrijo ni, ako se cesarske obljube popolnoma ne spolnejo. Vsi pričajoči so bili po temu govoru prepadeni. Cesar je neke besede govoril, ki so dovolj dokazale, kako so se mu sveti teh mož vtisnili.

K sadajnimu mladimu perzijskimu šahu pride poročnik mogočne kristijanske deržave v šotor. Zvunaj že se sliši neizrečeni krič, in noter poročnik težko pririne do šaha skoz derhal rabeljnov, ki so ravno v pričo šaha 8 človeških glav posekali. Poročnika obledevšiga vpraša vladar, kaj de mu je; poročnik pa mu trinostvo iskreno očitati jame, in pravi, de je mislil pred kralja, ne pak pred mesarja priti. — Šah osramoten glavo pobesi; njega prvi minister poročniku zagotovi, de njegove besede bodo takimu ravnanju konec stavile. —

Smešnica.

Undan se setate (po slovensko špencirate) dve ljubljanske deklini po velikem tergu. „Mer scheint, dass hërd pold regnen,“ pravi ena. „Ja, es kapelt schon“, povzame pajdašica.

*) Buzdovam je, ko šestoper, nekaki kij.